

POLSKA IZBA TURYSTYKI POLISH CHAMBER OF TOURISM

Warszawa, 16.02.2017

Oddziały
Polskiej Izby Turystyki:

L.dz. : 72/PIT/2017

PIT Oddział Dolnośląski
ul. Przybyły 22
54-512 Wrocław

PIT Oddział Podlaski
15-950 Białystok
ul. Jana Pawła II 77
tel.(85) 744 43 26
fax 85 741 57 20

PIT Oddział Kujawsko
-Pomorski
85-222 Bydgoszcz
ul. Czartoryskiego 6
tel. (52) 324 97 04

PIT Oddział Pomorski
80-851 Gdańsk
ul. Podbielańska 18
tel/fax. (58) 354 93 35

PIT Oddział Śląski
40-004 Katowice
Al. Korfańskiego 8
tel/fax. (32) 253 85 75

PIT Oddział Łódzki
90-301 Łódź
ul. Wigury 12a
tel. 510 369 226

PIT Oddział Warmińsko
-Mazurski
10-437 Olsztyn
ul. Dworcowa 48A
tel. (89) 539 01 01 wew. 16
fax 539 11 33

PIT Oddział Mazowiecki
00-626 Warszawa
ul. Marszałkowska 9/15 lok.29
tel/fax. (22) 826 55 53

PIT Oddział Małopolski
31-123 Kraków
ul. Szubińskiego 5
tel.(12) 337 16 03

PIT Oddział Wielkopolski
61-062 Poznań
ul. Mścibora 62/9
tel. (61)8768729
fax653 36 59

PIT Oddział Zachodniopomorski
ul. Żółkiewskiego 14
70-346 Szczecin
tel (91) 484 47 39
fax. 484 12 26

Pan Dawi Lasek

Podsekretarz Stanu

w Ministerstwie Sportu i Turystyki

Szanowny Panie Ministrze,

W nawiązaniu do Pana pisma z dnia 2 lutego 2017 nr DT-II/0201/4/2017/1 Polska Izba Turystyki przekazuje uwagi do projektu ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych, które stanowią załącznik do niniejszego pisma. Izba prosi o uwzględnienie uwag w procesie legislacyjnym projektu.

Z poważaniem,

Paweł Niewiadomski

Paweł Niewiadomski

Prezes Polskiej Izby Turystyki

Warszawa, 16 lutego 2017 r.

**UWAGI POLSKIEJ IZBY TURYSTYKI DO PROJEKTU USTAWY
O IMPREZACH TURYSTYCZNYCH I POWIĄZANYCH USŁUGACH TURYSTYCZNYCH**

1. Przedmiotem uwag jest projekt ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych z 30 stycznia 2017 r.
2. Objaśnienie skrótów
 - projekt ustawy - projekt ustawy o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych z 30 stycznia 2017 r.
 - dyrektywa – dyrektywa 2015/2302 UE z 25 listopada 2015 r. o imprezach turystycznych i powiązanych usługach turystycznych
 - ustawa u.t. – ustawa o usługach turystycznych
 - PUT – powiązane usługi turystyczne
 - PUNPUT – przedsiębiorca ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych
 - PIT – Polska Izba Turystyki
 - Ministerstwo – Ministerstwo Sportu i Turystyki
 - TFG – Turystyczny Fundusz Gwarancyjny

WYŁĄCZENIA SPOD USTAWY (art. 4)

3. Imprezy niekomercyjne, okazjonalne, dla ograniczonej grupy podróżnych (art. 4 pkt 1)

Przepis art. 4 projektu ustawy określa zakres stosowania ustawy.

Projekt ustawy	Dyrektywa
Art. 4. Ustawy nie stosuje się do: 1) imprez turystycznych oraz powiązanych usług turystycznych, które są oferowane oraz których	Art. 2. 2. Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do:

zamawianie jest ułatwiane okazjonalnie, na zasadach niekomercyjnych i wyłącznie ograniczonej liczbie podróżnych;	b) imprez turystycznych oraz powiązanych usług turystycznych, które są odpowiednio oferowane oraz których zamawianie jest ułatwiane okazjonalnie i na zasadach niekomercyjnych, i wyłącznie ograniczonej grupie podróżnych;
--	---

W przepisach tak dyrektywy jak i projektu ustawy występują dwa pojęcia nieostre: „okazjonalnie” oraz „ograniczona liczba”.

Praktyka stanie przed pytaniem jak oba pojęcia rozumieć.

Ustawodawca europejski w preambule dyrektywy, w motywie (19) wyjaśnia, że „okazjonalnie” należy rozumieć w sensie: „kilka razy w roku”.

(19) Ponieważ potrzeba zapewnienia podróżnym ochrony w przypadku krótkich podróży jest mniejsza, a także w celu uniknięcia niepotrzebnego obciążania przedsiębiorców, z zakresu stosowania niniejszej dyrektywy powinny zostać wyłączone podróże trwające krócej niż 24 godziny, które nie obejmują zakwaterowania, jak również imprezy turystyczne lub powiązane usługi turystyczne, które są oferowane lub których nabywanie jest ułatwiane **okazjonalnie** i na zasadach niekomercyjnych, i wyłącznie ograniczonej grupie podróżnych. Te ostatnie mogą obejmować na przykład wycieczki **organizowane nie częściej niż kilka razy w roku** przez organizacje charytatywne, kluby sportowe lub szkoły dla ich członków, które nie są oferowane ogółowi społeczeństwa. **Odpowiednie informacje na temat tego wyłączenia powinny być dostępne publicznie, by przedsiębiorcy i podróżni byli prawidłowo poinformowani, że te imprezy turystyczne lub powiązane usługi turystyczne nie są objęte zakresem stosowania niniejszej dyrektywy.**

Sposób rozumienia pojęcia „okazjonalny” ma znaczenie podstawowe, gdyż decyduje, czy uczestnik imprezy jest objęty ochroną prawną jaką daje ustawa czy też takiej ochrony jest pozbawiony.

Z punktu widzenia przedsiębiorcy turystycznego, zwłaszcza touroperatora, to czy impreza podlega czy nie podlega przepisom ustawy stanowi odpowiedź czy jako przedsiębiorca ma do czynienia z konkurencją na rynku czy z szarą strefą, wobec której prawo jest od lat bezradne.

Projekt ustawy nie definiuje pojęcia „okazjonalny”.

Zdaniem PIT pojęcie nieostre, które może być zdefiniowane – powinno być zdefiniowane. Pojęcie „okazjonalnie” daje się zdefiniować i ustawa powinna precyzować jego znaczenie. Również drugie z pojęć nieostrych „ograniczona liczba” powinno być w projekcie zdefiniowane, gdyż jednoznaczne rozumienie tego pojęcia jest warunkiem właściwego stosowania prawa.

4. Kumulatywność przesłanek wyłączających stosowanie ustawy

PIT wnioskuje o podkreślenie w ustawie, dla jasności oraz w celu zapobieżenia omijania przepisu i rozwijania usług szarostrefowych, że 3 przesłanki:

- niekomercyjność,
 - okazjonalność,
 - ograniczoność grupy podróżnych
- muszą być spełnione łącznie.

5. Rejestr imprez okazjonalnych

Powyższy wniosek co do zdefiniowania pojęcia „okazjonalny” jest dodatkowo uzasadniony tym, iż ustawodawca europejski wymaga upubliczniania informacji na temat imprez okazjonalnych.

W motywie (19) dyrektywy ustawodawca europejski stwierdził, że odpowiednie informacje na temat imprez okazjonalnych powinny być dostępne publicznie, aby przedsiębiorcy i podróżni byli prawidłowo poinformowani, że te imprezy turystyczne lub powiązane usługi turystyczne nie są objęte zakresem stosowania niniejszej dyrektywy. Ustawodawca europejski wychodzi z założenia, że jawność powinna stanowić barierę dla prób wprowadzenia w błąd podróżnych co do charakteru wyjazdu i tego czy i jaką mają ochronę prawną w czasie wyjazdu.

Nie do przecenienia jest też korzyść jaka z jawności płynie tak dla kontrolowanych jak i kontrolujących przestrzeganie przepisów ustawy urzędów marszałkowskich.

Projekt ustawy nie przewiduje jednak regulacji prawnej w tym zakresie. Nie ma w projekcie wymogu rejestrowania i upubliczniania imprez okazjonalnych.

Na spotkaniu w Falentach (16-18.11.2016), gdzie był dyskutowany wstępny projekt ustawy z 2 listopada 2016 r. PIT zwróciła uwagę na potrzebę uregulowania tej kwestii w ustawie.

Brak w projekcie ustawy odpowiedniej regulacji w tym zakresie stoi w sprzeczności z nadrzędnymi celami dyrektywy, w tym zapewnienie bezpieczeństwa podróźnym, zapewnienie praw konsumenckich, zabezpieczenie przed niewypłacalnością organizatorów,

PIT proponuje aby do art. 4 ust. 1 wprowadzony został warunek, iż ustawy nie stosuje się do imprez turystycznych oraz powiązanych usług turystycznych, które są oferowane oraz których zamawianie i realizowanie jest ułatwiane okazjonalnie na zasadach niezarobkowych i wyłącznie ograniczonej grupie podróźnych, jeżeli organizator zgłosi taką imprezę do właściwego rejestru organizatorów niekomercyjnych, określając liczbę uczestników, czas trwania imprezy, miejsce realizacji imprezy i załączy oświadczenie, że impreza jest organizowana w celach niezarobkowych dla członków/uczniów danej organizacji.

Zgłoszenie do imprezy okazjonalnej do rejestru dostarczy informacji o liczbie takich organizatorów (w OSR nie było to możliwe do oszacowania), jak również o liczbie organizowanych przez nich imprez. Umożliwi to określenie, czy de facto impreza jest okazjonalna. Ponadto w przypadku stwierdzenia, że podmiot nie będący przedsiębiorcą zajmuje się w sposób ciągły, częściej niż kilka razy w roku, organizowaniem imprez turystycznych dla dużej grupy podróźnych będzie podlegał obowiązkom regulacyjnych i karom za naruszenie prawa.

Zaproponowana rejestracja podmiotów organizujących imprezy non profit wraz ze złożeniem oświadczenia o niekomercyjnym celu imprezy, została po wielu latach konsultacji i analizy rynku w aspekcie bezpieczeństwa oraz strat w sektorze ekonomicznych wprowadzona do ustawy o systemie oświaty.

Artykuł 92c. 1 tej ustawy stanowi, że

Organizatorami wypoczynku mogą być:

- 1) szkoły i placówki;*

- 2) przedsiębiorcy wpisani do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych;
- 3) osoby fizyczne, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, inne niż wymienione w pkt 1 i 2, organizujące wypoczynek w celu:
 - a) niezarobkowym albo
 - b) zarobkowym, jeżeli organizowany wypoczynek nie stanowi imprezy turystycznej, o której mowa w art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych.

Z kolei art. 92d ust. 3 pkt 7 stanowi, że w przypadku organizatora wypoczynku, o którym mowa w art. 92c ust. 1 pkt 3 – oświadczenie organizatora wypoczynku, że organizuje wypoczynek w celu odpowiednio niezarobkowym albo zarobkowym i nie podlega obowiązkowi wpisu do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych.

W wyniku tych regulacji oświatowych, znacząco wzrosła liczba organizatorów wypoczynku, którzy zarejestrowali swoją działalność gospodarczą, co przyczyniło się do eliminacji „szarej strefy” w obszarze turystyki młodzieżowej, a tym samym przede wszystkim radykalnie zwiększyło się bezpieczeństwo dzieci, młodzieży i kadry na wypoczynku; pozwoliło na poddanie tych podmiotów nadzorowi przez wszystkie służby i instytucje odpowiedzialne za organizację wypoczynku, jak również umożliwiło kontrolę ekonomiczną i podatkową państwa nad takimi organizatorami, wykorzystującymi luki prawne lub niespójność przepisów prawa w obszarze prawa turystycznego, oświatowego oraz organizacjach pożytku publicznego.

W październiku 2016 r. na posiedzeniu Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży przedstawiciele ministerstw MSiT oraz MEN i posłowie wszystkich ugrupowań partyjnych, ocenili zmiany wprowadzone w tym zakresie, jako bardzo dobre i korzystne dla wszystkich.

W ocenie Izby pozostawienie przepisu art. 4 pkt 1 w brzmieniu projektu ustawy, stoi w sprzeczności z nadrzędnymi celami wyznaczonymi przez dyrektywę ustawodawstwom państw członkowskich, ponieważ:

- podróźni w żaden sposób nie podlegają ochronie, mogą uczestniczyć w nieprofesjonalnie przygotowanych imprezach, co może skutkować narażeniem

uczestników na utratę zdrowia a nawet życia oraz niekomfortowe warunki podróży, zakwaterowania czy wyżywienia, a brak obowiązku zawarcia umów na udział w takiej imprezie skutkuje niemożnością ubiegania się o odszkodowanie;

- nie są zabezpieczeni przed niewypłacalnością takiego organizatora,
- brak ewidencji takich imprez i organizatorów w odbiega od intencji dyrektywy w aspekcie informacji międzynarodowej o miejscu pobytu i trasie podróży uczestników imprezy,
- w aspekcie gospodarczym i ekonomicznym, imprezy te pozostają poza kontrolą finansową państwa, co naraża skarb państwa na ogromne straty podatkowe w budżecie w sektorze turystyki, która odgrywa istotną rolę w gospodarce,
- brak kontroli takich organizatorów stanowi przyzwolenie na działanie „szarej strefy”. Znane są przypadki organizatorów, którzy na wielką skalę w Polsce organizowali i nadal organizują imprezy, informując szeroką ilość podróżujących, że oferowane przez nich imprezy np. dla członków związków zawodowych nauczycieli, górników, itp., są dotowane z Unii a wpłacane pieniądze na poczet danej imprezy, to tylko koszty jej realizacji, a organizator nie czerpie korzyści finansowych z takiej imprezy. Obserwując rynek przez wiele lat, kierując podobne przypadki do kontroli, niestety w znacznym procencie, udowodniliśmy, że organizowanie imprez „okazjonalnie” przez fundacje, stowarzyszenia, kościoły i inne podmioty, niebędące przedsiębiorcami było źródłem zysków z oferowania imprez turystycznych, które nie były organizowane tylko dla wąskiej grupy odbiorców (członków).

Wypada również przypomnieć, że rejestr imprez okazjonalnych jest ważną dla praktyki instytucją w prawie turystycznym Republiki Irlandii. Został wprowadzony przed dyrektywą 2302 i stanowił dla ustawodawcy europejskiego wzór dla regulacji, których dyrektywa oczekuje od państw członkowskich – zgodnie z intencją wyrażoną w motywie (19) dyrektywy.

6. Imprezy organizowane na podstawie umowy generalnej - podróż biznesowa w dyrektywie - podróż służbowa w projekcie ustawy (art. 4 pkt 2)

PIT proponuje wprowadzenie, w ślad za dyrektywą, pojęcia „podróż biznesowa” (a nie „podróż służbowa” – jak w projekcie) oraz nie łączenie imprez organizowanych na

podstawie umowy generalnej z kategorią „zatrudnionych” (gdyż dyrektywa pomija okoliczność, dla kogo mają być nabywane te imprezy).

Projekt ustawy	Dyrektywa	
Art. 4. Ustawy nie stosuje się do: 2) imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych nabywanych na podstawie umowy ogólnej o zorganizowanie podróży służbowej zawieranej pomiędzy przedsiębiorcą a inną osobą fizyczną, osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej działającą w celach związanych z jej działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub wykonywaniem wolnego zawodu na rzecz osób zatrudnionych przez te podmioty.	Motyw (7) (..) Dlatego też niniejsza dyrektywa powinna mieć zastosowanie do osób podróżujących służbowo, w tym przedstawicieli wolnych zawodów lub osób samozatrudnionych, lub innych osób fizycznych, w przypadku gdy podróż nie jest organizowana na podstawie umowy ogólnej.	Motyw (7) (...) Therefore, this Directive should apply to business travellers, including members of liberal professions, or self-employed or other natural persons, where they do not make travel arrangements on the basis of a general agreement.
	Art. 2 2. Niniejszej dyrektywy nie stosuje się do: c) imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych nabywanych na	Art. 2 2. This Directive does not apply to: (c) packages and linked travel arrangements purchased on the basis of

	podstawie umowy ogólnej o zorganizowanie podróży służbowej zawieranej pomiędzy przedsiębiorcą a inną osobą fizyczną lub prawną działającą w celach związanych jej działalnością handlową, gospodarczą, rzemieślniczą lub wykonywaniem wolnego zawodu.	a general agreement for the arrangement of business travel between a trader and another natural or legal person who is acting for purposes relating to his trade, business, craft or profession.
--	--	---

W polskiej wersji dyrektywy przetłumaczono „business travel” jako „podróż służbowa”. Tymczasem podróż służbowa jest pojęciem prawa pracy związanym z podróżami pracowników.

Kodeks pracy

Art. 77(5). § 1. Pracownikowi wykonującemu na polecenie pracodawcy zadanie służbowe poza miejscowością, w której znajduje się siedziba pracodawcy, lub poza stałym miejscem pracy przysługują należności na pokrycie kosztów związanych z podróżą służbową.

Business travel jest pojęciem szerszym niż podróż służbowa, gdyż w celach biznesowych podróże odbywają nie tylko pracownicy.

W ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych (zob. art. 21 pkt 16) odróżnia się diety i inne należności za czas:

- a) podróży służbowej pracownika,
- b) podróży osoby niebędącej pracownikiem.

Natomiast w ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych występuje pojęcie podróże służbowe w szerszym znaczeniu, gdyż ustawa odnosi je tak osób prowadzących działalność gospodarczą i osób z nimi współpracujących” (zob. art. 23 ust. 1).

Dla jasności - pojęcie „business travel” powinno być przetłumaczone nie jako „podróż służbowa” lecz szerzej, jako podróż związana z wykonywaną działalnością gospodarczą. Gdyby względy praktyczne przemawiały za pozostawieniem w ustawie powszechnie stosowanego i mającego w języku potocznym szerokie znaczenie pojęcia „podróż służbowa”, to celowe byłoby jego zdefiniowanie w ustawie tak, aby nadać mu szersze znaczenie niż ma w kodeksie pracy.

7. Pojęcie: „znaczną część łącznej wartości usług” (art. 7 pkt 2 projektu ustawy - motyw 18 dyrektywy)

W motywie (18) oraz w art. 3 pkt 5 dyrektywy a także w art. 7 pkt 2 projektu ustawy użyte jest pojęcie-kryterium: „znaczną część łącznej wartości usług”. Jest ono ważne dla praktyki, gdyż służy do kwalifikowania usługi jako powiązanej usługi turystycznej. Gdy część wartości usługi nie jest znaczna – nie ma powiązania usług.

Pojęcie „znaczną część łącznej wartości usług” jest nieostre ale zostało dookreślone w preambule do dyrektywy w motywie (18).

(18) W przypadku gdy inne usługi świadczone turystom stanowią 25 % lub więcej wartości danego połączenia, usługi te powinny być uważane za stanowiące znaczną część wartości imprezy turystycznej lub powiązanej usługi turystycznej.

W projekcie ustawy takiego dookreślenia nie ma. Nieostre pojęcie „znaczna część wartości” wymaga interpretacji. PIT uważa, że powinno być zdefiniowane w ustawie.

8. Model i funkcjonowanie systemu zabezpieczeń finansowych (I i II filar)

PIT krytycznie ocenia obowiązujący system zabezpieczeń finansowych wymaganych od organizatorów i pośredników turystycznych, ponieważ, w szczególności:

- brak jest właściwego powiązania I filaru z II filarem tak, aby rozwój II automatycznie skutkował minimalizowaniem udziału I filaru w systemie zabezpieczeń;
- TFG - kasjer w postaci rachunku bankowego w BFG nie jest w stanie spełnić zadań, jakie może spełnić tylko fundusz będący odrębną instytucją z zadaniami z zakresu monitoringu, kontroli i likwidacji szkód turystycznych;
- regulacja prawna zawiera nadmiar administracyjnych obciążeń nałożonych na przedsiębiorców.

TFG jest oceniany (vide: seminarium na temat turystycznych funduszy w krajach UE w czasie targów TT Warsaw '2016) najniżej wśród funduszy europejskich, w tym z uwagi na znikomość funkcji jakie pełni i jakich nie może pełnić będąc funduszem-kasjerem, z powodu nadmiaru obowiązków nałożonych na organizatorów i pośredników, w tym o charakterze czysto biurowym;

PIT przypomina, że wypełnienie przez MSiT zapowiedzi, iż sprawa zabezpieczeń finansowych, w tym modelu funduszu, jego zadań i warunków funkcjonowania, poddana zostanie pod dyskusję, która była niemożliwa ze względów praktycznych w 2016 r. z uwagi na pośpiech z wprowadzeniem TFG. PIT uważa, że prace nad transpozycją dyrektywy 2302 są okazją i że nie powinien być kierowany do Sejmu projekt ustawy petryfikujący stan obecny w dziedzinie zabezpieczeń finansowych. W szczególności, zdaniem PIT konieczne jest: powiązanie I filaru z II filarem w taki sposób, iż stworzona zostanie ustawowa gwarancja (czyli uniezależnienie od swobodnego uznania Ministra Finansów), że poziom wymaganych zabezpieczeń I filarowych będzie funkcją sytuacji finansowej II filaru (to znaczy dojdzie, w pewnym sensie, do „odwrócenia” ról I i II filaru: obecnie II filar w sensie prawnym i na poziomie

indywidualnego turysty-klienta uzupełnia I filar – gdy zabraknie środków z gwarancji pierwszofilarowych; „odwrócenie” roli w sensie finansowym polegać będzie na tym, że – na poziomie ogólnym - to środki z I filaru pochodzące z gwarancji uzupełniać będą środki funduszu, a więc wraz ze wzrostem funduszu poziom wymaganych gwarancji będzie obniżany przez Ministra Finansów.

9. Zakres obowiązku posiadania zabezpieczenia finansowego

Obowiązkiem posiadania zabezpieczenia na wypadek konieczności sprowadzenia do kraju nie powinien być objęty przedsiębiorca turystyczny (w ramach powiązanych usług turystycznych), który nie świadczy bądź nie odpowiada za świadczenie usług transportu tam i z powrotem.

Wszyscy przedsiębiorcy ułatwiający nabywanie połączonych usług turystycznych mają obowiązek posiadania zabezpieczenia finansowego, ale zakres obowiązku został przez dyrektywę zróżnicowany ze względu na rodzaj usług - zgodnie ze wskazaniem zawartym w art. 19 ust. 1 dyrektywy.

Art. 19.1. „Państwa członkowskie zapewniają, by przedsiębiorcy ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych posiadali zabezpieczenie na potrzeby zwrotu wszystkich wpłat otrzymanych od podróżnych w zakresie, w jakim usługa turystyczna będąca częścią powiązanych usług turystycznych nie jest wykonana w wyniku niewypłacalności przedsiębiorcy. Jeżeli tacy przedsiębiorcy są stroną odpowiedzialną za przewóz pasażerów, zabezpieczenie obejmuje również powrót podróżnych do kraju.”

Podkreślenie w art. 19 ust. 1 wskazuje na wadę przepisu art. 9 ust. 1 projektu ustawy: brak ograniczenia obowiązku finansowego zabezpieczenia powrotu do kraju tylko do przedsiębiorców odpowiedzialnych za przewóz podróżnych.

Przepis artykułu 9 ust. 1 projektu ustawy przewiduje bowiem, że

„(...) podmioty ułatwiające nabywanie powiązanych usług turystycznych są obowiązane spełniać następujące warunki: 1) zapewnić podróżnym na wypadek swojej niewypłacalności: pokrycie kosztów powrotu do kraju, obejmujących w szczególności koszty transportu, zakwaterowania, transferów, w tym także koszty poniesione przez podróżnych, w wypadku gdy organizator turystyki lub podmiot ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych, wbrew obowiązкови, nie zapewnia tego powrotu (...)”.

Zatem projektowany art. 9 ust. 1 powinien być skorygowany tak, aby przedsiębiorca nieświadczący usługi przewozu (samodzielnie bądź przez podwykonawcę) nie był objęty obowiązkiem zapewnienia podróżnym zabezpieczenia pokrycia kosztów powrotu do kraju.

10. Niewypłacalność organizatora turystyki/PUNPUT (art. 11-19)

Wymaga wyjaśnienia czy w ustawie o usługach turystycznych i w projekcie ustawy mamy do czynienia z niewypłacalnością przedsiębiorcy turystycznego w rozumieniu Prawa upadłościowego czy też jest to innego rodzaju niewypłacalność. Powinno to być określone w projekcie ustawy.

Zgodnie z art. 11 ust. 1 Prawa upadłościowego dłużnik jest niewypłacalny, jeżeli utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Przepis art. 11 ust. 1a. stanowi: *„Domniemywa się, że dłużnik utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych, jeżeli opóźnienie w wykonaniu zobowiązań pieniężnych przekracza trzy miesiące.”*

W myśl ust. 2 tego artykułu dłużnik (...) jest niewypłacalny także wtedy, gdy jego zobowiązania pieniężne przekraczają wartość jego majątku, a stan ten utrzymuje się przez okres przekraczający dwadzieścia cztery miesiące.

Ustawa o usługach turystycznych, a w ślad za nią przepisy rozdziału 3 projektu ustawy, dopuszczają dalej idące domniemanie, nie ograniczone takim terminem.

W przypadku braku możliwości uzyskania oświadczenia o niewypłacalności marszałek województwa wydaje dyspozycję wypłaty środków z zabezpieczeń finansowych bez uzyskania tego oświadczenia, jeżeli okoliczności w oczywisty sposób wskazują, że organizator turystyki lub podmiot ułatwiający nabywanie powiązanych usług

turystycznych nie jest w stanie wywiązać się z umów zawartych z podróżnymi oraz zapewnić pokrycia kosztów powrotu podróżnych do kraju lub zapewnić podróżnym zwrotu wpłat lub ich części wniesionych tytułem zapłaty za imprezę turystyczną lub powiązane usługi turystyczne, które nie zostały lub nie zostaną zrealizowane (zob. art. 11 ust. 2 projektu ustawy).

Założyć należy, że są przypadki kiedy marszałek województwa nie dysponuje odpowiednimi informacjami czy organizator nie jest w stanie wywiązać się ze zobowiązań. W szczególności zaś, czy zobowiązania wobec kontrahentów, które są źródłem problemów z dokończeniem imprezy, są wymagalne, czy organizator jest niewypłacalny w rozumieniu prawa upadłościowego i w związku tym czy stosownie do art. 21 ust. 1 Prawa upadłościowego ma obowiązek w terminie trzydziestu dni od dnia, w którym wystąpiła podstawa do ogłoszenia upadłości, zgłosić w sądzie wniosek o ogłoszenie upadłości.

Ustawa o usługach turystycznych pozwala jednak marszałkowi przyjąć domniemanie, że organizator jest niewypłacalny, choć nie można wykluczyć, że nie jest to niewypłacalność z Prawa upadłościowego.

Z drugiej strony zrozumiałe jest, że regulacja w ustawie u.t. i w projektowanej ustawie musi uwzględniać specyfikę sytuacji, w której konieczne staje się niezwłoczne podejmowanie działań mających na celu ochronę podróżnych wobec przerwania imprezy czy zagrożenia przeprowadzenia imprezy. Dlatego, nawet jeżeli organizator nie jest dłużnikiem niewypłacalnym w rozumieniu Prawa upadłościowego, powinny być podejmowane przez marszałka działania, o których wyżej mowa.

Wydanie przez marszałka dyspozycji wypłat rodzi jednak poważne konsekwencje dla organizatora.

Przepis art. 25 ust. 1 pkt 4 przewiduje, że:

„Rażącem naruszeniem warunków wykonywania działalności jest: zawieranie przez przedsiębiorcę kolejnych umów o udział w imprezie turystycznej lub ułatwianie nabywania powiązanych usług turystycznych i przyjmowanie od podróżnych wpłat na poczet tych umów mimo złożenia oświadczenia o niewypłacalności lub w przypadku wydania przez marszałka województwa dyspozycji wypłaty środków z zabezpieczeń finansowych (..) bez tego oświadczenia (...).”

Wydanie przez marszałka dyspozycji wypłaty środków jest więc co do skutków dla organizatora równoznaczne z prawomocną decyzją o zakazie prowadzenia przez niego działalności gospodarczej w zakresie organizowania imprez turystycznych.

Można mieć wątpliwości co do prawidłowości takiego rozwiązania.

Marszałek powinien wydawać w takiej sprawie decyzję z rygorem natychmiastowej wykonalności (art. 108 k.p.a.), od której przysługują środki odwoławcze na zasadach ogólnych. W ten sposób organizator będzie mógł skorzystać z konstytucyjnego prawa do sądu.

11. Dyspozycja marszałka wypłaty środków z zabezpieczenia (art. 11 ust. 2)

PIT postuluje przyjęcie w projekcie ustawy, że dyspozycja marszałka wypłaty środków z zabezpieczenia, gdy potrzebne jest natychmiastowe działanie a przedsiębiorca nie składa oświadczenia w przedmiocie swojej niewypłacalności, nie jest dyskrecyjnym rozstrzygnięciem marszałka (co przewiduje projekt ustawy) tylko przedmiotem decyzji administracyjnej z kontrolą sądową i prawem przedsiębiorcy do sądu. Przyjęcie drogi administracyjnej nie tamuje niezwłocznych działań w interesie podróżnych; daje jednocześnie przedsiębiorcy prawo wykazania, iż nie był niewypłacalny, co może być istotne ze względów medialnych i handlowych dla marki przedsiębiorstwa, w ramach którego prowadzi działalność gospodarczą.

12. Wysokość składki na TFG (art. 31 ust. 1 i 5)

Zgodnie z art. 31 ust. 1 Składka do Funduszu jest naliczana w wysokości nie wyższej niż 30 zł od każdego podróżnego z tytułu zawartej umowy o udział w imprezie turystycznej lub każdej usługi opłaconej przez podróżnego podmiotowi ułatwiającemu nabywanie powiązanych usług turystycznych. Składka jest należna z dniem zawarcia umowy.

Delegacja z art. 31 ust. 5 przewiduje, że minister właściwy do spraw turystyki w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych, po zasięgnięciu opinii Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego, określi, w drodze rozporządzenia, wysokość składki na Fundusz, uwzględniając miejsce realizacji imprezy turystycznej i rodzaj zapewnianego środka transportu oraz potrzeby finansowe Funduszu związane z realizacją zadań wynikających z ustawy, przy czym minimalna stawka może być określona na poziomie 0 zł.

PIT uważa, że składka od umów o imprezy z dojazdem własnym powinna być odpowiednio niższa. W tym celu w delegacji z art. 31 ust. 5 powinna znaleźć się odpowiednia wytyczna, aby przy ustalaniu wysokości składki została uwzględniona okoliczność, iż imprezy z dojazdem własnym nie rodzą ryzyka pokrywania kosztów powrotu podróżnych do kraju.

13. Zwrot składki na TFG (art. 31 ust. 4)

PIT postuluje odejście od przyjętej w projekcie ustawy zasady, że składka na TFG nie podlega zwrotowi nawet, gdy jest nienależna i nie można jej zarachować na poczet składek przyszłych (gdyż ustał obowiązek płacenia składek). Czyli przyjęcie rozwiązania funkcjonującego na przykład w systemie podatkowym.

Przepis art. 31 ust. 4 przewiduje, że składka przekazana do Funduszu **nie podlega zwrotowi**. W przypadku składki odprowadzonej za podróżnego, którego impreza turystyczna lub usługa w ramach powiązanych usług turystycznych została odwołana przez organizatora turystyki lub podmiot ułatwiający nabywanie powiązanych usług turystycznych z powodu niewystarczającej liczby zgłoszeń, jeżeli realizacja usług była uzależniona od liczby zgłoszeń, a także w przypadku rozwiązania umowy lub odstąpienia od umowy przez podróżnego, składka podlega zarachowaniu na poczet następnych należnych do przekazania składek.

Przepis art. 31 ust. 4 wyłącza zwrot składki nawet, gdy jest ona TFG nienależna. Jest on zatem wadliwy i powinien być zmieniony tak, aby składka podlegała zwrotowi gdy jest nienależna.

Składka na TFG powinna być zwracana tak jak nadpłata wynikająca z rozliczenia zaliczek na podatek dochodowy (nadpłata podlega z urzędu zaliczeniu na poczet zaległości podatkowych wraz z odsetkami za zwłokę, odsetek od zaliczek, określonych w decyzji wydanej na podstawie art. 53a Ordynacji podatkowej (Dz. U. z 2012 r. poz. 749 ze zm.)), jeżeli nie można jej zarachować na poczet wpłat przyszłych składek (co może mieć miejsce na przykład w razie zaprzestania działalności w zakresie organizacji imprez turystycznych poprzez wykreślenie tej działalności z rejestru czy likwidację organizatora turystyki).

UWAGI ZWIĄZANE Z UMOWĄ O UDZIAŁ W IMPREZIE TURYSTYCZNEJ

14. Określanie w umowie terminu wyjazdu (art. 35 ust. 2).

Projekt ustawy powinien podchodzić do sprawy określania terminu rozpoczęcia imprezę (odlotu, wyjazdu) i zakończenia (przylotu, przyjazdu) w sposób elastyczny – tak jak dyrektywa i nie powinien wymagać określania terminu przy zawieraniu umowy – gdy jest niemożliwy do precyzyjnego określenia.

15. Bezkosztowe odstąpienie od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa (art. 35 ust. 9)

Art. 35 ust. 9

Podróżny, który zawarł umowę poza lokalem przedsiębiorstwa, może w terminie 14 dni odstąpić od niej bez podawania przyczyny.

PIT opowiada się za nieobejmowaniem ustawą umów o udział w imprezie zawartych poza lokalem przedsiębiorstwa.

Argumenty za pozostawieniem umów o imprezę poza ustawą wynikają z tych przepisów prawa, które traktują imprezy turystyczne w sposób szczególny w celu ochrony interesów klienta-konsumenta z uwagi na specyfikę imprez turystycznych.

Co do unormowania imprez w sposób szczególny – na podkreślenie zasługuje, iż ustawa o usługach turystycznych uwzględniając standardy wynikające z dyrektywy 90/314 UE podporządkowała organizację, sprzedaż i realizację imprez różnym rygorom i wymogom, nakładając istotne dla omawianej tu kwestii obowiązki informacyjne organizatora wobec klientów-konsumentów oraz wprowadzając ograniczenia co do terminu i przesłanek możliwości odstąpienia przez organizatora od umowy a także ograniczenia możliwości zmiany istotnych warunków umowy, w tym ceny, a ponadto wyłączając możliwość podwyższenia ceny 20 dni przed imprezą. Nadto, ustawa przyznała klientowi ustawowe prawo do dokonania bez zgody organizatora cesji umowy na inną osobę.

(Pominięte zostają, jako niekonieczne dla ilustracji omawianej sprawy, szczególne uregulowania w ustawie o usługach turystycznych odnoszące się do etapu realizacji umowy o imprezę).

Z kolei specyfika imprez turystycznych jest widoczna od strony organizacji imprez.

Pomijając zupełnie wyjątkowe przypadki i dla dalszych uwag nieistotne, kiedy impreza jest zorganizowana dla jednej albo kilku osób – dominuje na rynku, jako produkt, impreza turystyczna, której szczególny charakter przejawia się w tym, iż bierze w niej udział wiele osób. Nadto, termin rozpoczęcia imprezy jest trwale określony w tym sensie, iż nie jest możliwa jego zmiana w drodze indywidualnych negocjacji między klientem a organizatorem. Mowa oczywiście o zmianie terminu danej imprezy a nie o wyborze innej imprezy rozpoczynającej się w innym terminie.

Z istoty imprezy, co podkreśla jej prawna definicja, wynika, że składają się na nią co najmniej dwie usługi; w praktyce, zwłaszcza w imprezach o charakterze objazdowym, czyli z programem zwiedzania podczas wycieczki, impreza obejmuje kilka razy więcej usług niż ustawowe minimum.

Istotne jest również, że impreza turystyczna (znów pomijając wyjątki) nie jest wykonywana przez samego organizatora turystyki, czyli przedsiębiorcę, który ją zorganizował lecz przez różnych przedsiębiorców-dostawców usług z którymi organizator zawarł umowy na realizację poszczególnych usług objętych programem imprezy.

Ujmując rzecz skrótowo: impreza turystyczna odbiega od schematu prostej usługi, którą klient zamawia u przedsiębiorcy, który jest jednocześnie wykonawcą usługi, i której nie towarzyszy inna usługa, zaś termin wykonania usługi nie jest sprawą na tyle istotną, aby strony nie mogły go w każdym czasie i w dowolny sposób zmienić.

Podkreślenia wymaga, że wynikające z przepisów prawa rygory i wymogi odnoszące się do imprez dotyczą imprez w ogólności, i - pomijając kwestię terminu płatności zaliczek, co istotne przy zabezpieczeniach pierwszofilarowych - nie kategoryzują umów o imprezę pod kątem terminu ich zawarcia. Ustawa u.t. nie traktuje w sposób „ulgowy” umów zawieranych na krótko, nierzadko 24 czy 48 godzin przed rozpoczęciem imprezy. Imprezy last minute są tu typowym przykładem.

Organizator ma takie same obowiązki wobec klienta, gdy umowa została zawarta 3 miesiące bądź 24 godziny przed rozpoczęciem imprezy.

Tymczasem, wobec faktu, iż termin rozpoczęcia imprezy nie może być przesunięty, długość okresu dzielącego zawarcie umowy od rozpoczęcia imprezy, czyli to, na ile dni przez imprezą umowa została zawarta, ma zasadnicze znaczenie z punktu widzenia realnej możliwości:

- wykonania przez organizatora obowiązków informacyjnych względem klienta;
- wymiany oświadczeń woli między stronami umowy - gdy wystąpi potrzeba zmiany któregoś z istotnych elementów umowy (co często w praktyce występuje).

Należy również zwrócić uwagę na inną istotną okoliczność związaną ze zbiorowym charakterem imprezy – wskazującą na specyfikę imprezy jako usługi konsumenckiej:

organizator turystyki może odwołać imprezę, jeżeli liczba uczestników jest mniejsza od liczby określonej przez niego i podanej do wiadomości klienta.

Brak frekwencji może być skutkiem nie tylko mniejszego popytu ale również wynikiem rezygnacji przez klienta z imprezy. Impreza może „upaść”, jeżeli zrezygnuje z niej więcej osób. Odwołanie imprezy rzecz jasna uderza w interesy tych, którzy chcieli na nią jechać. Zatem w kwestii uprawnień klienta do odstąpienia od umowy istotne jest, że przyznanie takiego uprawnienia bez ponoszenia przez klienta finansowych konsekwencji (gdyż o takiej rezygnacji z imprezy tu mowa) może skutkować niedojściem imprezy do skutku z powodu braku wymaganej liczby uczestników imprezy, co uderzać może w interesy innych, którzy udział w imprezie wykupili.

Gdy – w przeciwieństwie do imprezy – jakaś usługa nie musi być świadczona w tym samym czasie na rzecz wielu osób i termin rozpoczęcia wykonywania usługi nie ma takiego znaczenia jak przy imprezie turystycznej, to odstąpienie od umowy w terminie 14 dni od jej zawarcia nie stanowi problemu. Jest takim problemem w przypadku odstąpienia od umowy o imprezę.

Dodać należy kilka uwag na temat samego „zawarcia umowy poza lokalem przedsiębiorstwa”.

W rozmowach na temat umów zawieranych w ten sposób dominuje stereotyp agenta, jako osobnika dynamicznego i prężnego, który, jak domokrażca, nagabuje potencjalnych klientów do zakupu produktu.

Tymczasem nie jest uprawnione stawianie na tym samym poziomie dilerów kołder i garnków z agentem turystycznym sprzedającym imprezę turystyczną. PIT nie pisze „oferującym” imprezę turystyczną lecz „sprzedającym” imprezę, gdyż właśnie w obszarze imprez turystycznych praktyka jest zróżnicowana: część touroperatorów oferuje imprezy; część, w tym najwięksi, zastrzegają, że katalog z imprezami nie jest ofertą a w rozumieniu kodeksu cywilnego.

Ma to istotne znaczenie. W takich przypadkach klient wybiera sobie imprezę z katalogu, sam określa jej parametry (termin wylotu i przylotu, liczba posiłków, widok na morze, usługi dodatkowe, etc).

Ważniejsza jednak jest inna różnica między sprzedażą imprez a sprzedażą garnków/kołder.

Mianowicie w przypadku tych drugich – o przydatności i zaletach, nierzadko wątpliwych, musi zapewniać sprzedawca snując opowieść i prezentując ich zalety.

W przypadku imprez - rola agenta nie wymaga aż takich starań, gdyż opis imprezy i miejsca gdzie się odbywa jest powszechnie dostępny, zaś warunki uczestnictwa w imprezach są określone przez touroperatora i, co ważne, klient może się z nimi zapoznać wcześniej i bez kontaktu z agentem.

Ważne jest, że na treść umowy z klientem składają się tak postanowienia warunków uczestnictwa, jak i wszystkie ustawowe przepisy ochronne nie przeniesione do treści tych warunków. Klient - podróżny ma więc daleko idącą ochronę swoich interesów.

Istotne jest również pytanie o miejsce zawarcia umowy, czyli co w praktyce oznacza "poza lokalem przedsiębiorstwa".

Takim miejscem może być zarówno mieszkanie klienta jak i lokal dostępny publicznie (kawiarnia, hall hotelowy) ale również targi turystyczne. Te ostatnie zasługują na uwagę z racji, iż praktycznie biorąc, klient ma lepsze warunki do świadomego, przemyślanego wyboru imprezy, gdyż zwiedzając to on wybiera agenta, z którym chce rozmawiać o imprezie, a nadto dysponuje sporym materiałem porównawczym. Nie tylko dlatego że na targach może poznać warunki imprez kilkudziesięciu biur podróży ale również dlatego, że zwiedzaniu targów i wyborze imprezy poświęca przynajmniej kilka godzin; inaczej niż w sytuacji, gdy wchodzi do biura agenta turystycznego.

Ze spraw kierowanych do PIT przez turystów - klientów członków Izby nie odnotowujemy przypadków rezygnacji z imprezy z uwagi na fakt, iż umowa została zawarta nie w biurze agenta czy bezpośrednio u organizatora lecz w umówionym miejscu „na mieście”.

Również w prasie branżowej oraz w poświęconych turystyce działach największych dzienników nie ma sygnałów, że taki problem istnieje.

Czułym barometrem w tej sprawie jest Internet i fora internetowe: tu również nie znajdujemy dowodów na społeczną potrzebę potraktowania sprzedaży imprez turystycznych „na mieście” tak, jak sprzedaży kołder i garnków.

Na tle zarysowanym powyżej lepiej widoczne są problemy związane z zapewnieniem klientowi konsumenckiego prawa do odstąpienia od umowy, gdy została zawarta poza lokalem przedsiębiorstwa.

Uwagi powyższe prowadzą do wniosku, że nieuzasadnione byłoby przyznanie klientowi, z którym umowa została zawarta poza lokalem przedsiębiorstwa, **prawa do bezkosztowego odstąpienia** od umowy, gdyż byłoby to równoznaczne z traktowaniem imprez turystycznych na równi z innymi usługami, z pominięciem wskazanych wyżej między nimi różnic, nie uwzględniając specyfiki imprez turystycznych oraz pomijając fakt, iż w obecnym stanie prawnym konsument nie ma prawa odstąpienia od umowy o imprezę turystyczną, gdy została zawarta poza lokalem przedsiębiorstwa.

Prawo odstąpienia służyć powinno klientowi - konsumentowi wtedy, gdy ze względu na charakter usługi/towaru sprzedaż poza lokalem przedsiębiorstwa uprawdopodobnia przypuszczenie i tym samym pozwala na przyjęcie, że w lokalu przedsiębiorstwa nie doszłoby do zawarcia umowy.

W związku z powyższym przepis art. 35 ust. 9 projektu ustawy powinien być skreślony.

16. Zmiana ceny (art. 37 ust. 7)

Projekt ustawy	Dyrektywa
7. W przypadku obniżenia ceny organizator turystyki ma prawo do odliczenia od zwrotu należnego podróжному rzeczywistych kosztów obsługi, które muszą być w sposób należyty udowodnione.	Artykuł 10 Zmiana ceny 5. W przypadku obniżenia ceny organizator ma prawo do odliczenia od zwrotu należnego podróжному rzeczywistych kosztów administracyjnych. Na żądanie podróжного organizator musi przedstawić dowód tych kosztów administracyjnych.

W art. 37 ust. 7 projektu ustawy dokonano transpozycji przepisu art. 10 ust. 5 dyrektywy w sposób niewłaściwy. Dyrektywa wyraźnie bowiem stanowi, że organizator musi przedstawić dowód na okoliczność kosztów administracyjnych wyłącznie na żądanie podróжного. Tymczasem projekt ustawy wprowadza tu obowiązek organizatora dodając

do przepisu dyrektywy sformułowanie: „które muszą być w sposób należyty udowodnione”.

PIT uważa, że należy zapewnić zgodność art. 37 ust. 7 projektu ustawy z dyrektywą poprzez przyjęcie, że organizator musi przedstawić dowód na okoliczność kosztów administracyjnych wyłącznie na żądanie podróżnego a nie – jak przyjęto w projekcie – również bez takiego żądania.

17. Prawo podróżnego do wyboru imprezy alternatywnej, gdy organizator odwołuje imprezę (art. 38 ust. 4 pkt 4)

Projekt ustawy	Dyrektywa
Art. 38 ust. 4 pkt 4 4) Organizator turystyki bez zbędnej zwłoki w sposób jasny, zrozumiały i widoczny informuje podróżnego o zastępczej imprezie turystycznej oraz jej cenie, jeżeli jest oferowana. <u>Art. 38 ust. 7 pkt 1</u> 7. Jeżeli organizator odwołuje imprezę turystyczną z przyczyn niezależnych od podróżnego, podróżny ma prawo, według swego wyboru: 1) uczestniczyć – o ile jest oferowana – w imprezie zastępczej (...)	Art. 11 ust. 2 Jeżeli podróżny rozwiąże umowę o udział w imprezie turystycznej, może on zaakceptować zastępczą imprezę turystyczną, jeżeli organizator taką oferuje, o – w miarę możliwości – tej samej lub wyższej jakości.

Wymaga uściślenia czy chodzi o oferowanie imprezy w ogólności (tzn. że jest dostępna u organizatora) czy też że jest oferowana podróżnemu przez organizatora. Może bowiem mieć miejsce sytuacja, że impreza jest w katalogu, ale nie jest już dostępna i nie może być

oferowana podróżnemu, jako zastępcza, który nie zaakceptował nowych warunków uczestnictwa w imprezie nabytej u organizatora.

Zdaniem PIT ustawa powinna precyzować, że w przypadku niezaakceptowania przez podróżnego nowych warunków umowy o imprezę ma on prawo do imprezy zastępczej, gdy zostanie mu zaoferowana przez organizatora.

18. Obniżka ceny imprezy (art. 37 ust. 4- 6)

Projekt ustawy	Dyrektywa
Art. 37 ust. 4 4. Cena ustalona w umowie nie może być podwyższona w okresie do 20 dni przed datą rozpoczęcia imprezy turystycznej. 5. Organizator turystyki ma obowiązek powiadomić na trwałym nośniku podróżnego o zmianie ceny oraz uzasadnić podwyżkę i wskazać na sposób jej obliczenia. 6. Jeżeli umowa o udział w imprezie turystycznej przewiduje możliwość podwyższenia ceny, podróżny ma prawo do obniżki ceny odpowiadającej jakiegokolwiek obniżeniu kosztów, o których mowa w ust. 2, które nastąpiło po zawarciu umowy a przed rozpoczęciem imprezy turystycznej.	Artykuł 10 3. Podwyższenie ceny, niezależnie od jego zakresu, jest możliwe jedynie wtedy, gdy organizator powiadomi o tym podróżnego wraz z uzasadnieniem podwyższenia i jego obliczeniem, w sposób jasny i zrozumiały, na trwałym nośniku, najpóźniej 20 dni przed rozpoczęciem imprezy turystycznej.

Podwyżka ceny podlega ograniczeniu. Nie można jej dokonać w okresie 20 dni przed imprezą. Analogiczna zasada powinna dotyczyć gwarantowanej podróżnemu obniżki ceny.

Za przyjęciem takiej zasady w odniesieniu do obniżki ceny przemawiają:

- potrzeba zapewnienia różności stron (jeżeli niedopuszczalna podwyżka to niedopuszczalna również obniżka);
- realizacja obowiązku obniżenia ceny w 20 dniowym, a więc krótkim okresie przed rozpoczęciem imprezy, powodowałaby szereg komplikacji natury organizacyjnej.

PIT uważa, że w okresie 20 dni przed imprezą podróżny nie powinien mieć prawa do obniżki ceny imprezy tak jak organizator nie ma w tym okresie prawa do podwyżki ceny imprezy.

19. Obniżka ceny z powodu wadliwości usług (art. 42 ust. 1-4)

Art. 42. 1. Podróżnemu przysługuje obniżka ceny za każdy okres, w trakcie którego stwierdzono wadliwe wykonywanie umowy, chyba że było to spowodowane wyłącznym działaniem podróżnego.	Artykuł 14 Obniżka ceny i rekompensata za poniesione szkody 1. Państwa członkowskie zapewniają, by podróżny był uprawniony do odpowiedniej obniżki ceny za każdy okres, w trakcie którego występowała niezgodność, chyba że organizator udowodni, że odpowiedzialność za niezgodność można przypisać podróżnemu.
---	--

Przepis art. 42 ust. 1 projektu ustawy jest wadliwy, gdyż – inaczej niż dyrektywa – pomija odpowiedzialność podróżnego za zaniechania; mówi wyłącznie o działaniu podróżnego.

W projekcie użyto wyrazu „wykonywania” (w zbitce: „w wyniku wadliwego wykonywania umowy”). Określenie to obejmuje przypadki nienależytego wykonania umowy, nie obejmuje zaś niewykonania umowy. Gdyż o niewykonanej umowie nie można powiedzieć, iż została wadliwie wykonana.

PIT uważa, że podróżnemu nie powinno przysługiwać prawo do obniżki ceny nie tylko, gdy wadliwe wykonanie usług objętych programem imprezy jest wynikiem jego działania ale również – czego nie przewiduje projekt ustawy – również jego zaniechania.

20. Przesłanka odpowiedzialności podróznego (art. 42 ust 3)

Projekt ustawy	Dyrektywa
3. Podróżny nie jest uprawniony do odszkodowania w przypadku, gdy winę za wadliwe wykonanie umowy ponosi on sam lub osoba trzecia, niezwiązana z wykonywaniem usług turystycznych objętych umową o udział w imprezie turystycznej, a poniesiona szkoda była nieprzewidywalna lub nieunikniona.	Art. 14 ust. 3. Podróżny nie jest uprawniony do rekompensaty za szkody, jeżeli organizator udowodni, że niezgodność: a) może zostać przypisana podróznemu; b) może zostać przypisana osobie trzeciej, niezwiązanej z wykonywaniem usług turystycznych objętych umową o udział w imprezie turystycznej, a niezgodność ta była nieprzewidywalna lub nieunikniona; lub c) została spowodowana nieuniknionymi i nadzwyczajnymi okolicznościami.

Przepis art. 14 ust. 3 dyrektywy, inaczej niż art. 42 ust. 3 projektu ustawy, nie opiera na zasadzie winy odpowiedzialności za szkody z tytułu niezgodności, to jest z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania wynikającego z umowy o imprezę, i tym samym dyrektywa, inaczej niż projekt ustawy, nie uzależnia prawa podróznego do odszkodowania od braku jego winy.

Projekt ustawy wprowadzając w art. 42 ust. 3 kryterium winy podróznego łągodzi jego odpowiedzialność i tym samym zaostrza odpowiedzialność organizatora.

Przepis art. 42 ust. 3 projektu ustawy nie powinien, wbrew art. 14 ust. 3 dyrektywy wprowadzać winy podróznego jako przesłanki jego odpowiedzialności, gdyż tym samym łągodzi jego odpowiedzialność a zaostrza odpowiedzialność organizatora.

Z kolei uzależniając zwolnienie podróżnego z odpowiedzialności od winy osoby trzeciej projekt ustawy zaostrza odpowiedzialność podróżnego.

W art. 42 ust. 3 pominięta została okoliczność, iż odrębną przesłanką braku uprawnień podróżnego do odszkodowania jest okoliczność, iż niezgodność została spowodowana nieuniknionymi i nadzwyczajnymi okolicznościami.

21. Wysokości odszkodowania płaconego przez organizatora (art. 42 ust. 7)

Art. 42 ust. 7. W umowie o udział w imprezie turystycznej odszkodowanie, o którym mowa w ust. 2 powinno wynosić nie mniej niż trzykrotność ceny całkowitej imprezy turystycznej.

W projekcie ustawy w wersji z 2 listopada 2016 r. MSiT przyjęło, że odszkodowanie może zostać ograniczone do wysokości trzykrotności ceny całkowitej imprezy turystycznej. Obecnie mowa jest o trzykrotności jako minimum. Przepis jest odpowiednikiem obecnego art. 11b ust. 3 ustawy o usługach turystycznych, w którym mowa o limicie dwukrotności ceny imprezy.

23. Reklamacje (art. 35 ust. 2 pkt 11)

W projekcie ustawy pojęcie „reklamacja” pojawia się w art. 35 ust. 2 pkt 11, gdzie mowa o obowiązku określenia w umowie sposobu zgłaszania reklamacji.

Zdaniem PIT ustawa powinna utrzymać obecne, 30 dniowe terminy na zgłoszenie i rozpatrzenie reklamacji.